

عنوان مقاله:

گونه های گوناگون فایده گرایی

محل انتشار:

دو فصلنامه تأملات فلسفی، دوره 4، شماره 12 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسنده:

شیرزاد پیک حرفه - عضو هیئت علمی گروه فلسفه دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره)

خلاصه مقاله:

در چند دهه اخیر فیلسوفان فایده گرایی بی شماری در زمینه اخلاق هنجاری فعالیت گسترده ای داشته، کوشیده اند با ارایه تفسیر جدیدی از ((بیشینه سازی)) و یا ((خیر))، فایده گرایی را از گزند انتقادهای مطرح شده علیه آنها برهانند. همین امر موجب پیدایش گستره گسترده ای از رویکردهای گوناگون و آشتی ناپذیر فایده گرایانه شده است که از آن می توان به دو گانه های ((واقعیت گرا)) / ((اگر گرا)) و ((عینیت گرا)) / ((ذهنیت گرا)) و ((کنش گرا)) / ((منش گرا)) ((بیشینه سازی مطلق)) و ((لذت گرا)) / ((ترجیح گرا)) اشاره کرد. این دو گانه ها به ترتیب در پاسخ به پرسش های بنیادین زیرا درباره دو مفهوم ((بیشینه سازی)) و ((خیر)) مطرح شدند: فاعل برای تشخیص بهترین گزینه برای عملی را در نظر بگیرد که فکر می کند در موقعیت مورد نظر ((احتمال زیاد انجام خواهد داد)) یا باید عملیات در نظر بگیرد که ((در شرایط آرمانی می توان انجامش دهد)) عمل درست عملی است که ((در عالم واقع)) و ((در عمل)) و ((بیشترین خیر)) را ایجاد کند یا عملی است که فاعل ((انتظار دارد)) یا ((فکر می کند)) که ((بیشترین خیر)) را بوجود می آورد ملاک ((بیشینه سازی خیر)) فقط در برای داوری درباره ((کنش)) فاعل است و هم ((کنش)) و هم ((منش)) او برای ((بیشینه سازی خیر)) باید سراغ ((بیشینه سازی مطلق)) آن برسیم یا ((بیشینه سازی کافی)) آیا ((خیر)) چیزی است که فاعل از آن بیشترین ((لذت)) را می برد و چیزی است که فاعل آن را به چیزهای دیگر ((ترجیح)) می دهد این مقاله بر آن است با ((تبیین)) و ((تحلیل)) این پرسش ها و یافتن پاسخ های آنها مهم ترین و نا آشناترین دو گانه های جدیدی را که در چند قرن اخیر در فایده گرایی مطرح شده اند و واکاوی کند.

کلمات کلیدی:

واقعیت گرا، اگر گرا، عینیت گرا، ذهنیت گرا، کنش گرا، منش گرا، بیشینه سازی مطلق، کافی، لذت گرا، ترجیح گرا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/707160>

